

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticorꝝ Specvlꝝ**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

De amicitia, & charitate. cap.xxxiii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

dem magis, quam fratrem adiuuerit; quoniam & Salomon dicit: Melior est vicinus in proximo, quam frater longe habitans. Et ideo plerumque amici se benevolentiae quisque potius committit, quam fratris necessitudini. Tantum valet benevolentia, vt plerumque pignora vincat naturae.

a Prouerb. 27.

b Ambros. d. lib. 1. offic. cap. 34.

De amicitia & charitate. C A P. XXXIII.

CVm amicitia ex benevolentiae fonte procedat, & amici mutuae benevolentiae suae se committat, vt D. Ambrosius inquit, nunc de illa agere instituit. Est autem amicitia rerum humanarum & diuinarum cum benevolentia, & charitate consensus. Charitas vero est, definitore D. Augustino, motus animi ad fruendum Deo propter ipsum, & se atque proximum propter Deum. Seu: Est virtus diuinitus infusa, qua Deus diligitur sincerè propter se, & proximus propter Deum. Nihil ita humano generi nocere consuevit, vt amicitiam contemnere, neque eam magno cum studio, & cura obseruatione seruare: sicut è contra nihil est, quod iustas humanas moderetur, ac dirigat, vt hanc omnium virtutum persequi, quod profectò Christus insinuans ait: Si duo ex vobis consenserint in vnum, quicquid petierint accipient. Et rursus: Cum abundauerit iniquitas, refrigescet charitas multorum. Eiusmodi profectò contemptus, vt D. Ioannes Chrysostomus inquit, omnes haereses genuit: quippe ex eo, quod non diligunt fratres, secundis eorum successibus inuidetur. Ex ea autem inuidia, dominationis ambitione teccantur: Porro ex ea ambitione haereses nascebantur. Marco & cum Paulus dixisset: vt denunties quibusdam aliter docere, modum etiam suggerit, quò id fieri possit: nimirum per charitatem. Quemadmodum denique dicitur: Finis legis Christus, hoc est, impletio: ita & praecipuum illud charitati coniungitur, atque ex ea dependet. Metempe nempe finis, sanitas est. Itaque cum adest sanitas, praecipuo, ac denuntiatione nihil opus est. Charitatem vero cuiusmodi dicitur: sinceram, & quae non verbis tantum, sed quae sententia, & intimo cordis affectu, proximorumque

c d. lib. 1. offic. cap. 37. & 34.

Amicitia quid sit.

d August. lib. 3. contra academic. cap. 6.

e lib. 3. de doct. Christ. cap. 10.

f Matt. 18. 24.

g Rom. 2. ad 1. Timoth. 1.

Haereses ex contemptu amicitiae sunt ortae. h Tit. 1.

i Rom. 10.

Quae charitas finis sit praecipui: et cuius contemptu haereses nascuntur.

X iij misera-

*Vita impura
schismata fa-
cit.*

*Ex sincera fide
charitas gigni-
tur.*
a 1. Timot. 1.

*b lb. 3. offic.
cap. 15.*

*Amicitia bene-
fate sequitur.*
c 1. Reg. 20.
d 1. Reg. 21.

*An amici cau-
sa contra pa-
triam vel fide
quid fieri pos-
sit.*

*e d. lib. 3. cap.
16.*

f Proverb. 25.

miseratione proueniat. Ex corde, inquit, puro, sine
recta conuersatione, siue de charissima amicitia iudi-
gendū sit: quippe & vita impura schismata facit. Omnis
enim, qui male operatur odit lucē. Nam & in male
lectio inuenitur: puta latrones latrones amant, & homi-
cidæ homicidas. Verū nō est ea dilectio ex confectis
bona, sed mala: Neque ea ex puro corde, sed ex impuro
perficitur, neque ex fide non ficta. Fides enim quod
rum est iudicat. Et ex sincera fide charitas gignitur.
enim veraciter in Deum credit, nunquam profusa ad
desistere poterit. A quibus, inquit Paulus^a, quidam
errantes, conuersi sunt in vaniloquium, volentes
legis doctores, non intelligentes, neque ea, quæ dicuntur
neque de quibus affirmant. Nam cum anima delectata
contempta charitate se ipsam negotiis carnalibus
tutus dederit, hebetatur illius acies, ac profus oblitus
atque vbi sic à charitate deciderit, necessariò ad
tionis deuoluitur studia, iamq; mentis acies nihil
quàm rixas conspici potest.

D. verò Ambrosius^b eam amicitiam dicit probam
quæ honestatem tuetur, præferendam sine opor-
tibus, potestatibus: honestati verò præferri non debet
sed honestatem sequi. Qualis fuit Ionathas, qui pro
tate nec offensam patris, nec salutis periculum
bat^c. Qualis fuit Achimelech^d, qui pro hospitio
tixæ officii necem potius, quàm prodicionem fugiens
amici sibi subeundam arbitratur.

Sunt tamen pleræque quæstiones: Vtrum amicitia
quisquam contra patriam sentire, nec ne debeat, et
co obediat: vtrum oporteat vt fidem deserat, dum
dulget, atque intendit amici commoditatibus. Quæ
quæstionibus D. Ambrosius respondendo dicit: Si
statem amicitix studio non prætereundam. Si
scriptura ait^f: Claua & gladius, & sagitta ferrata
mo est testimonium dans falsum aduersus amicum.
Considerandum enim quid scriptura astruat, Nec
monium reprehendit dictum in amicum, sed falsum
stimonium. Quid enim si Dei causa, quid si patriam
tur aliquis dicere testimonium? Nunquid præponderare
debet amicitia religioni? præponderare charitati?

In his tamen ipsis rebus requirenda est veritas testimonij, ne amicus appetatur amici perfidia, cuius fide absolui debet. Amicus itaque neque noxio gratificari debet, neque innocenti insidiari. Sanè si necesse sit dicere testimonium, si quid in amico vitij cognouerit, corripere occultè; si nò audierit, corripere palam debet. Sunt enim bonæ correptiones, & plerumque meliores, quàm tacita amicitia. Et si lædi se putat amicus, tu tamen corripe. Et si amaritudo correptionis animū eius vulneret, tu tamē corripere ne verearis. Tolerabiliora sunt enim amici vulnera, quàm adulantium oscula. Errantē igitur amicum corripe; innocentem amicum ne deferas. Conditus enim debet esse amicitia, & perseverare in affectu, non parvili modo amicos mutare vaga quadam debeat sententia.

Aperi pectus tuum amico, vt fidelis sit tibi, & capias ex eo vitæ iucunditatem. Fidelis enim amicus medicamentum est vitæ, & immortalitatis gratia. Defert amicum, vt aequali; nec te pudeat, vt prauentias amicum officio. Amicitia enim nescit superbiam. Ideo Sapiens dicit: Amicum salutare nò erubescas, nec deferas amicum in necessitate, nec derelinquas eum, neque desituias: quoniam amicitia vitæ adiumentum est. Idcirco in ea cetera nostra portemus, sicut Apostolus docuit. Dicit enim Iesùs, quos eadem complexa est charitas; Etenim si amici secundæ res amicos adiuuant; cur non & in aduersis amici rebus amicorum adiumentum suppetat? Inuenis consilio, conferamus studia, compatiamur afflicto; si necesse est, toleremus propter amicum etiam aspera. Plerumque inimicitia subeundæ sunt propter amici innocentiam, sæpe obtrectationes, si restiteris, vel responderis, cum amicus arguitur, & accusatur: nec te possent eiusmodi offensiones. Iusti enim vox est: Et si mala mihi euenerint propter amicum, sustineo. In aduersis enim amicus probatur. Nam in prosperis amici omnes videntur. Sed vt in aduersis amici patientia, & constantia necessaria: sic in prosperis auctoritas cõgrua est, vniuentiam extollentis se amici reprimat, & redarguat. Quàm pulchrè in aduersis positus lob dicit: Misericordini mei, miseremini mei saltem vos amici mei.

X v Non

Amicus nequus noxio gratificari debet, neque innocenti insidiari. Quatenus amicus corripendus sit.

Tolerabiliora sunt amici vulnera, quàm adulantium oscula. Prouerb. 27.

Amicitia nescit superbiam. a Eccles. 22.

Quomodo inuendi sint amici.

b Eccles. 22.

In aduersis amicus probatur.

c 19. cap.

Non quasi abiecta vox ista est, sed quasi celsiora. Nunc cum iniuste argueretur ab amicis, respondit: Misere mihi mei, amici, hoc est, misericordiam debetis habere. Opprimitis autem vos, & impugnat is hominem, cui erumnis compati pro amicitia vos oportebat.

Amicitia huius vitæ est solatium.

Non potest homini esse amicus, qui Deo fuerit infidus. Pietatis custos amicitia est.

Amicus quis sit.

Amicitia virtus est, non quaestus.

Amicitia inopum melioris plerumque sunt, quam diuitum.

Amicitia angelis et hominibus communis est.

2 LUC. 16.

Seruate igitur in vitam cum fratribus amicitiam, quod nihil est in rebus humanis pulchrius. Solatium quoque vitæ huius est, ut habeas cui pectus aperias tuam, et quo arcana participes, cui committas secretum pectus tui, et colloces tibi fidelem viuum, qui in prosperis tulerit tibi, in tristibus compatiatur, in persecutionibus adhortetur. Hic est amicitia fructus; non ut propter amicitiam deseratur. Non potest enim homo amicus esse, qui Deo est infidus. Pietatis custos amicitia est, & æqualitatis magistra: ut superior inferiori exhibeat æqualem, inferior superiori. Inter dispartitos mores non potest esse amicitia: Et ideo conueniens ut iuique debet gratia: Nec auctoritas desit inferiori res poposcat; nec humilitas superiori. Audiat inferior parem, quasi æqualem; & ille quasi amicus monentis ætatis studio, sed affectu charitatis. Neque monentis ira sit, neque obiurgatio contumeliosa, sicut enim adhibitis fugitas amicitia debet esse, ita etiã aliena infidelis.

Quis est enim amicus, nisi confors amoris, ad quem animum tuum adiungas, atque applices, & ita mittere ut vnum velis fieri ex duobus; cui te rãquam alteri committas: à quo nihil timeas; nihil ipse committas causa inhonestum petas. Non enim vicij galia amicitia est; sed plena decoris, plena gratia. Virtus est enim amicitia, non quaestus, quia non pecunia quarritur, sed nec licitatione pretiorum, sed cõcertatione benevolentiam. Denique meliores amicitie sunt inopum plerumque diuitum, & frequenter diuites sine amicis sunt, quam abundantes pauperes. Non est enim vera amicitia fallax adulatio. Diuitibus itaque plerumque assentia recipitur: erga pauperes nemo simulator est. Vnde quicquid deseritur pauperi; huius amicitia inuidia facit.

Quid amicitia pretiosius, quam angelis communis hominibus est? Vnde & Dominus IESVS dicit: Habetote vobis amicos de iniquo mammona, qui recipiant

in eterna tabernacula sua. Ipse nos Deus amicos ex ser-
 uulis facit, sicut ipse ait: Iam vos amici mei estis, si fe-
 cimus quae ego praecipio vobis. Dedit formam amicitiae,
 quam sequamur; ut faciamus amici voluntate, ut ape-
 riamus secreta nostra amico, quaecumque in pectore ha-
 beremus, & nos illius arcana non ignoremus; ostendamus
 nos illi pectus nostrum, & ille nobis aperiat suum. Ideo,
 inquit, vos dixi amicos, quia omnia, quaecumque; audiui
 a Patre meo nota feci vobis. Nihil ergo occultat ami-
 cus, si verus est, effundit animum suum, sicut effunde-
 bat mysteria Patris Dominus IESVS. Ergo qui facit
 mandatum Dei, eius amicus est; & hoc honoratur nomi-
 ne. Qui est vnanimis, ipse amicus est; quod vnitas ani-
 morum in amicis fit. Neque quisquam detestabilior, quam
 qui amicitiam Igerit. Vnde in proditore Dominus hoc
 gravissimum inuenit; quo eius condemnaret perfidiam,
 quod gratiae vicem non representauerit, & conuiuuiis
 amicitiae venenum malitiae miscuerit. Itaque sicut: Tu
 vero homo vnanimis, dux meus & notus meus, qui
 semper mecum dulces capiebas cibos, hoc est, Non po-
 test sustineri istud, quia vnanimis appetisti eum, qui tibi
 donauerat gratiam. Nam si inimicus meus maledixisset
 mihi, sustinuissem utique, & ab eo, qui me oderat ab-
 scondissem me. Inimicus vitari potest, amicus non po-
 test, si insidiari velit. Illum cauemus, cui non commit-
 timus consilia nostra; hunc cauere non possumus, cui
 committimus. Itaque ad aceruandam peccati inuidiam,
 non dixit: Tu verò seruus meus, Apostolus meus; sed
 vnanimis meus; hoc est, non meus, sed etiā tuus prodit-
 or es qui vnanimē prodidisti. Beatus itaque, qui inuenit
 amicum verū, & fidelem, nam qui inuenit illū, inuenit
 fiduciam, cui nulla est cōparatio, & nō est digna pon-
 deratio auri, & argenti contra bonitatem fidei illius: pro-
 dicio fortis est, medicamentū vitae, & immortalitatis.
 Qui inueniunt autem Dominum inuenient illum d.
 Iohannes Chrysostomus explicans ista verba Do-
 minici: Vbi sunt duo, vel tres congregati in nomine
 meo, in sum in medio eorum. Tale est, ait, quod dici-
 tur, si quis propter me principaliter charitate proxi-
 mo coniungitur, secum ipse sum, si ad hoc virtutis
 etiam

a Io. 15.
 Forma amicitiae.

b Io. 15.

Nihil detestabilius quam amicitiam ledere.

c Psal. 54.

Beatus qui inuenit amicum verum, & fidelem.

d Eccles. 6. cap.

e Matt. 18. cap. Hom. 61.

Christi causa diligendus est amicus.

etiam opus adiecerit, Nunc autem complures videntur alias quasdam causas amicitiae querere; nam alius quia redamatur; alius quia honore afficitur; alius quia utilitati sibi esse, aut fore hominem putat. Christi causa difficillime quinquam inuenies, qui amicum oportet, diligit; sed omnes fere secularium vinculorum inter se vincuntur. Non ita quippe Paulus, deo propter Christum diligebat. Quare quamuis non tantum amabatur, quantum amabat, tamen quoniam reus amoris radices iecit, non dissoluit charitatem. Nunc si omnia diligentiori cura scrutabimur, amicitiae efficientia, commoda magis secularia, quam beneficia inuenimus. Nam qui caducis, citoque instabilibus causis pulantur, eorum coniunctio perpetua esse non potest. Vel contemptus, vel pecuniarum iactura, vel luxu, vel gloria cupiditas, vel aliud huiusmodi amicitiam soluta, dissidium inducet. Vbi si spiritualis esset radix, res secularis eam euelleret.

Quae amicitia & charitas optima sit.
CAP. XXXIII.

Amicitia Christi causa fundata, perpetua est.

EA certe charitas, quae Christi causa fundatur, ma, stabilis, atque inuicta est, nec vlla re commouetur, non obtreptione, non periculis, non morte, non alia re temporali. Nam qui hac de causa diligitur, dissidio disijnetur. Qui enim amat, quoniam reuoluitur, si quid minus iucundum ab amico ad eum profectus fuerit, finem amandi ilico facit. Qui vero Christi causa tate amicis conglutinatur, nunquam ab amando decidit. Idcirco Paulus quoque dicebat: Charitas nunquam contumeliae vicem honoris loco retulit? An quia beneficiorum gratia interficere conatus est? Sed propter Christum diligis, haec ipsa ad maiorem te inuictam charitatem. Omnia enim quae seculares amicitias confirmant spiritualem confirmant amorem magis, atque stabiliorem. Quo pacto? inquis: Primum quia hic praemia tui parat amicus. Deinde quia magis ope indiges, tu sic miserè affectus. Quapropter qui hoc amore spiritum diligit, non generis nobilitatem; non praestantiam

a 1. Corinth. xj. e. charitas nunquam de pernit. dist. 2.

Spiritualis amicitia quomodo confirmetur & stabilatur.